

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือเพื่อทำการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว และกลยุทธ์ตลาดบริการ ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ วัดพุทธมงคล (วัดพระยืน) และพระธาตุนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษานี้ได้นำส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวมาประยุกต์เข้ากับแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดบริการของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ผสมผสานกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ระเบียบวิธีการวิจัยของการศึกษานี้มีขั้นตอน และรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่กำหนดสำหรับการศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม คือ

1. นักท่องเที่ยววัดพุทธมงคล (วัดพระยืน) คือ กลุ่มประชาชนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธ ชมสถานที่โบราณสถานและต้องการที่จะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับวัดพุทธมงคล (วัดพระยืน) ประมาณจำนวน 1,500 คน (บทสัมภาษณ์ ค.ต. พันลภ แสนจักร นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2550)

2. นักท่องเที่ยวพระธาตุนาดูน คือ กลุ่มประชาชนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงพุทธ ชมสถานที่โบราณสถานและต้องการที่จะศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับพระธาตุนาดูน ประมาณจำนวน 3,000 คน (บทสัมภาษณ์ คุณอมร เทือกเดาว์ ,เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2550)

กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 800 คน

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ในช่วงเดือน มิถุนายน – กันยายน พ.ศ.2550 ซึ่งสามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane ,1973 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	คือ	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ	จำนวนประชากรที่ศึกษา
	e	คือ	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. นักท่องเที่ยววัดพุทธมณฑล (วัดพระยืน)	1,500	400
2. นักท่องเที่ยวพระธาตุนาดูน	3,000	400
รวม	4,500	800

ข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษา จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเพื่อเชิงพุทธ การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมชนบท การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จากตำรา เอกสาร งานวิจัย รายงานบทความทางวิชาการ ระบบอิเล็กทรอนิกส์

2. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่ศึกษด้วยตนเองและผู้ช่วยจำนวน 4 คน จากนั้นนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีการทำแบบสอบถามให้ชัดเจน เพื่อความสมบูรณ์ของคำตอบ

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ร่วมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลในส่วนนี้มาประกอบกับข้อมูลจากแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษารั้งนี้ คือ แบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นมีส่วนประกอบของคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบปลายปิด (Closed – End) คือแบบสอบถามที่ให้เลือกคำตอบแบบอย่างเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบปลายปิด (Closed – End) คือแบบสอบถามที่ให้เลือกคำตอบแบบอย่างเดียว และตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัด ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ตลาดท่องเที่ยวของวัด ประกอบด้วยสิ่งที่ควรปรับปรุงในการด้านการให้บริการ ด้านราคาของสินค้าและบริการ ด้านบริเวณสถานที่การท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการบริการจำหน่ายสินค้าในวัด ด้านภาพลักษณ์ของวัด และด้านการประสานงานในการติดต่อสื่อสาร ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด

ลักษณะคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนน คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น
1	น้อยที่สุด
2	น้อย
3	ปานกลาง
4	มาก
5	มากที่สุด

นอกจากนี้ ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาด และศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ผู้ศึกษาได้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธร่วมกับกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลในส่วนนี้มาประกอบกับข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แปลงข้อมูล ลงรหัสตัวแปร และทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows และวิเคราะห์ข้อมูล โดย

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบัท (Cronbach) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{\sum s_i^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อความของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

จากการทดสอบผลลัพธ์ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งจากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.954

ค่าความถี่ (Frequency) และอัตราร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยววัดพุทธมงคล (วัดพระยืน) และนักท่องเที่ยวพระธาตุนาดูน และข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดพุทธมงคล (วัดพระยืน) และ พระธาตุนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

การทดสอบโดยค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบโดยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$\text{สูตร} \quad \text{S.D.} = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $n\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (ANOVA)
 เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้วิเคราะห์ความ
 แปรปรวนทางเดียว (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545)

$$\text{สูตร} \quad F = \frac{MSTr}{MSE}$$

$$\text{โดยที่} \quad df_1 = k-1$$

$$df_2 = n-k$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 $MSTr$ แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MSE แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 df_1 แทน องศาอิสระของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 df_2 แทน องศาอิสระของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 k แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \\ \text{(Class interval)} & \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงกำหนดระดับคะแนนโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนนแตกต่างกัน 0.8 คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.3 การแปลผลค่าตามแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีค่าเฉลี่ย (Mean)

คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	น้อย
2.61 – 3.40	ปานกลาง
3.41 – 4.20	มาก
4.21 – 5.00	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY